

OBSAH

Slovo na úvod

str. 1

Verejno-súkromné partnerstvá v kontexte legislatívy majetku obcí

str. 2

Kto je kto v Asociácii PPP?

str. 3

Novela zákona o verejnom obstarávaní s účinnosťou od 18. 2. 2013

str. 4

Projekty verejno-súkromných partnerstiev – hlavné výhody a nevýhody ich realizácie

str. 5

PPP slovník

str. 7

Kalendár podujatí

str. 8

Slovo na úvod

Vážení čitatelia newsletteru APPP,

napriek pokračujúcemu rozvoju dopravnej a inej verejnej infraštruktúry na Slovensku, ktorá bola rokmi zanedbávaná nie len z pohľadu svojho rozvoja, ale aj údržby, dá sa jej stav v mnohých oblastiach hodnotiť ako alarmujúci.

Zlý stav obecných komunikácií po zimnom období, nedostatok diaľnic a rýchlostných ciest ktorý bráni prílevu nových investícií predovšetkým do regiónov, kde najviac chýbajú, opotrebované železničné stanice za ktoré sa nemusíme hanbiť už len pred tými pár zahraničnými turistami ktorí k nám náhodou zavítajú ale aj pred sebou navzájom, sú len niekoľkými drobnými príkladmi. Dalo by sa pokračovať stavom MHD, prímestskou a regionálnou dopravou,

nedostatkom leteckej dopravy a mnohými ďalšími príkladmi, na ktoré by nestačili ani tri celoročné výtlačky nášho newsletteru, financovaného z vlastného rozpočtu našich členov, s cieľom zvýšenia odborného povedomia a podpory rozvoja verejnej infraštruktúry. Ide všetko o problémy, ktoré sú všeobecne známe, kde ľudia už desiatky rokov len znášajú fakt, že platia za morálne aj fyzicky zastarané dopravné prostriedky (najmä osobná vlaková doprava), slabý komfort a celkovo nízku úroveň bezpečnosti v dopravnej infraštruktúre (výtlky na cestách, vyšúchané prechody pre chodcov ...atď.).

Nechcel by som byť prehnane kritický k reálnemu stavu. Mojim cieľom je, však, stručne vyjadriť pohľad na skutočnú situáciu v infraštruktúre všeobecne, pre účely posúdenia oblasti v ktorej pôsobíme ako členovia Asociácie PPP a ktorá je kritická z hľadiska ďalšieho ekonomického a sociálneho rozvoja krajiny.

Naša asociácia, sa od roku 2007 využitím financií vlastných členov snaží o rozvoj projektov verejnej infraštruktúry, najmä formou podpory projektov verejno-súkromných part-

nerstiev. Naše snahy sú niekedy viac, inokedy menej úspešné. Po opadnutí úvodnej eufórie z PPP projektov z rokov 2007 až 2009, keď sa zdalo, že verejno-súkromné partnerstvá sú všeliakom a budú sa masívne uplatňovať na všetkých úrovniach si myslím, že je dôležité uvedomiť si realitu a vnímať naše ak-

tivity a snahy v kontexte rozvoja verejnej infraštruktúry a verejných služieb ako takých. Snažíme sa preto, pôsobnosť našej asociácie prispôbiť reálnej situácii tak, aby jej fungovanie konštruktívne prispelo k rozvoju nových infraštruktúrnych projektov a súčasne prinieslo možnosti realizácie sa na trhu našim členom. V budúcnosti, preto budeme pokračovať v našom politicky neutrálnom zameraní a to najmä v oblasti podpory PPP projektov, ale do našej činnosti sa budeme snažiť postupne za-

hŕňať podporu verejných projektov financovaných aj z fondov EÚ, prípadne iných schém a grantov a budeme sa viac venovať témam verejného obstarávania, štátnej pomoci, investičného rozvoja samospráv a ďalším odborným aktivitám tak, aby sme mohli za našu dlhodobú víziu považovať pokračovanie v oblasti podpory rozvoja verejnej infraštruktúry a verejných služieb na Slovensku.



Stanislav Polonský

Stanislav Polonský
predseda riadiaceho výboru
Asociácia PPP

Stručné informácie o autorovi:

Stanislav pôsobí ako predseda Asociácie PPP od roku 2011. Od roku 2008 pracoval na oddelení poradenstva pre medzinárodnú spoločnosť patriacu k „big 4“ globálnym auditovým a poradenským firmám. Od roku 2012 pôsobí ako nezávislý poradca najmä v oblasti verejného obstarávania, projektov verejno-súkromných partnerstiev a poradenstva v oblasti financovania projektov z grantov a schém štátnej pomoci vrátane investičnej pomoci a EÚ fondov.

Verejno-súkromné partnerstvá v kontexte legislatívy majetku obcí

V súvislosti s prebiehajúcou diskusiou o potrebe intenzívnejšieho využívania projektov verejno-súkromného partnerstva na úrovni obcí a miest sa často zdôrazňuje otázka odstraňovania legislatívnych bariér s cieľom zjednodušiť prípravu a realizáciu PPP projektov. Zástupcovia miest a obcí v princípe vítajú modely verejno-súkromného partnerstva ako prostriedok k dosiahnutiu vyššej komplexnosti, kvality, finančnej udržateľnosti a efektívnosti poskytovania verejných služieb na miestnej úrovni, súčasne však v rámci rizík týchto projektov často poukazujú na nepostačujúce legislatívne prostredie a nejednoznačný právny rámec. Jednou z prioritných oblastí právnej úpravy, ktorá je pre uskutočňovanie spolupráce na báze PPP modelov určujúca, je oblasť hospodárenia, správy a nakladania s majetkom obcí. Na základe viacerých záverov Analýzy právnych predpisov vo vzťahu k realizovateľnosti PPP projektov a návrhu legislatívnych zmien, schválenej vládou Slovenskej republiky ešte v roku 2009, ako aj požiadaviek z praxe, nadobudol koncom roka 2010 platnosť dlho očakávaný **osobitný právny predpis**, ktorý rieši problematiku **právnych vzťahov k obecnému majetku**, ktoré vznikajú, menia sa a zanikajú v **súvislosti s realizáciou projektov verejno-súkromného partnerstva na komunálnej úrovni**. Týmto právnym predpisom je novela zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov, uverejnená v Zbierke zákonov ako zákon č. 507/2010, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“), ktorá nadobudla účinnosť dňa 1. 1. 2011.

Základnou charakteristikou tejto právnej úpravy je snaha vytvoriť určitý osobitný režim nakladania s majetkom obce, ktorý v porovnaní s „klasickými“ majetkovo-právnymi operáciami vnesie do regulácie



majetkovo-právnych vzťahov medzi obcou a súkromným partnerom **prvok flexibility** a tak umožní implementáciu PPP projektov v praxi samospráv. Súčasnne je však evidentný aj dôraz zákonodarcu na **ochranu verejného záujmu**, čo je zrejme z relatívne výrazných obmedzení v prípade nových právnych inštitútov koncesného majetku a prioritného majetku. Z hľadiska problematiky PPP zákon pokrýva tri základné oblasti- oblasť schvaľovacích kompetencií orgánov obce vo vzťahu ku koncesným zmluvám, reguláciu koncesného majetku, ako aj právneho postavenia koncesionára a problematiku spoločného podniku.

Prvou oblasťou úpravy je určenie orgánu obce, do **pôsobnosti** ktorého patrí schvaľovanie koncesných zmlúv. Obecné zastupiteľstvo

schvaľuje koncesné zmluvy na uskutočnenie stavebných prác alebo koncesné zmluvy na poskytnutie služby podľa osobitného zákona (ktorým je zákon č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní v znení neskorších predpisov), a to trojpätinovou väčšinou hlasov všetkých poslancov. Z dvoch základných orgánov obce (starosta - obecné zastupiteľstvo) teda zákonodarca uprednostnil obecné zastupiteľstvo, zrejme



Mgr. Ervín Paradi

s poukazom na dôležitosť, význam a dlhodobosť koncesných zmlúv a súčasne stanovil pomerne striktné podmienky pre schválenie koncesnej zmluvy. Obecnému zastupiteľstvu taktiež v zmysle zákona o obecnom zriadení prináleží rozhodovať o základných otázkach života obce. Z dikcie zákona podľa nášho názoru vyplýva, že predmetom schválenia zastupiteľstvom musí byť celý text koncesnej zmluvy, ako aj prípadných dodatkov k zmluve. V praxi to znamená, že až po schválení koncesnej zmluvy alebo prípadného dodatku obecným zastupiteľstvom môže starosta obce uskutočniť prejav vôle obce navonok a zmluvu alebo dodatok v schválenom znení podpísať. Postavenie starostu, ako štatutárneho orgánu obce, je v tomto prípade výrazne obmedzené pôsobnosťou obecného zastupiteľstva, „tvoriť vôľu obce“, podobne ako pri zmluvných prevodoch nehnuteľného majetku obce.

Druhou oblasťou, významnou z hľadiska PPP, je vymedzenie obsahu pojmu **koncesný majetok**, rámcovo obsahu koncesnej zmluvy a **právneho postavenia koncesionára**. Pod koncesným majetkom zákon rozumie majetok obce, ktorý užíva koncesionár na základe koncesnej zmluvy na uskutočnenie stavebných prác alebo na poskytnutie služby, pričom zákon výslovne zakazuje prevod koncesného majetku do vlastníctva iných osôb, z čoho vyplýva, že počas koncesnej lehoty nesmie dôjsť vo vzťahu ku koncesnému majetku obce k žiadnej zmene vlastníckeho status quo. Zákon súčasne pomerne striktno determinuje predmet koncesnej zmluvy tým, že vymedzuje taxatívnym výpočtom okruh aktivít, ktoré môžu byť obsahom užívania koncesného majetku.

Z tých najvýznamnejších aktivít, ktoré môžu tvoriť obsah užívania koncesného majetku je možné uviesť:

- vstup na nehnuteľný majetok obce,
- zriadenie stavby na pozemku vo vlastníctve obce, ak podľa koncesnej zmluvy sa vlastníkom stavby stane obec najneskôr v lehote podľa koncesnej zmluvy,
- predkládka a odstránenie stavby vo vlastníctve obce,
- rekonštrukcia, prevádzka, údržba a oprava majetku obce,
- poskytovanie služieb alebo iné komerčné využitie,
- prenechanie majetku obce do nájmu, výpožičky alebo zriadenie zmluvného vecného bremena na majetok obce v prospech tretej osoby.

Kombinácia týchto jednotlivých aktivít a z nej plynúca obsahová variabilita predmetu koncesnej zmluvy je podľa nášho názoru možná, keďže opačný výklad by bol v rozpore s účelom zákona. Z uvedeného vyplýva, že platná právna úprava nakladania s majetkom obcí neumožňuje PPP schému (Built Own Operate- BOO), v rámci ktorej dochádza k prevode vlastníctva majetku verejného partnera na koncesionára, keďže obec je povinná nakladať s majetkom výlučne za podmienok predpokladaných zákonnou úpravou.

Zákon venuje značnú pozornosť **právnomu postaveniu koncesionára**. Koncesionár pri užívaní koncesného majetku koná vo vlastnom mene, nemá postavenie správcu majetku podľa zákona o majetku obcí a disponuje širokými užívateľskými oprávneniami vrátane práva brať z majetku úžitky. K zákonným povinnostiam koncesionára patrí povinnosť udržiavať koncesný majetok v riadnom stave, dodržiavať účel, na ktorý je určený, zabezpečovať jeho údržbu a prevádzku a uhrádzať náklady s tým spojené, zabezpečovať jeho ochranu, informovať obec o koncesnom majetku v rozsahu povinností dohodnutých v koncesnej zmluve. Úprava ďalších práv a povinností je ponechaná na doho-

Kto je kto v Asociácii PPP?



V najnovšom čísle nášho newsletteru pokračujeme v predstavení ďalšieho člena Asociácie PPP- spoločnosti PricewaterhouseCoopers Slovensko, s.r.o. (v skratke „PwC“). Túto rubriku pripravujeme s cieľom lepšej vzájomnej informovanosti našich členov a čitateľov vo forme rozhovoru s predstaviteľom spoločnosti, alebo stručným zhrnutím informácií o našom členovi zozbieraných z verejných zdrojov.

O spoločnosti

PricewaterhouseCoopers Slovensko, s.r.o. pôsobí na Slovensku už viac ako 20 rokov. Ide o známu spoločnosť patriacu k tzv. „veľkej štvorke“ auditových a poradenských spoločností. PwC predstavuje sieť firiem, ktoré pôsobia v 158 krajinách s takmer 169 000 pracovníkmi, poskytujúcimi najmä auditorské, daňové a poradenské služby. V slovenských kanceláriách v Bratislave a Košiciach pracuje približne 350 zamestnancov.

Rozsah poskytovaných služieb v Slovenskej republike

Ide najmä o audit, dane, poradenstvo a transakcie, právnickú kanceláriu PwC Legal, služby pre spoločnosti v súkromnom vlastníctve, odvetvové špecializácie a služby akadémie – vzdelávacieho inštitútu. Oddelenie auditorských služieb ponúka svojim klientom širokú škálu riešení, s cieľom zlepšiť ich systém riadenia financií a regulačného výkazníctva. Auditorský tím v súčasnosti tvorí 160 špecialistov. V rámci daňových služieb, PwC pomáha pri optimalizácii daňového zaťaženia pri súčasnom dodržaní všetkých požiadaviek slovenskej legislatívy. Daňová optimalizácia zahŕňa asistenciu s orientáciou v komplikova-

nej daňovej legislatíve, znižovanie daňových rizík a plnenie zákoných požiadaviek, zlepšovanie economickej a prevádzkovej efektívnosti, zostavovanie efektívnej stratégie na optimalizáciu daní a zavádzanie inovatívnych metód daňového plánovania. Samostatnou oblasťou je poskytovanie poradenstva pre domácich a zahraničných investorov pri plánovaní a implementácii svojich investičných projektov, vrátane štátnej pomoci a príspevkov z fondov EÚ. Oddelenie poradenských služieb sa zaoberá poradenstvom pri budovaní efektívnych organizácií, zavádzaním inovácií, podporou rastu, znižovaním nákladov, riadením rizík, dodržiavaním príslušných predpisov a vzdelávaním nových talentov.

Odvetvové špecializácie

PwC poskytuje poradenstvo súkromným spoločnostiam naprieč odvetvami. K zákazníkom spoločnosti patria firmy z automobilového, priemyslu, energetiky, nehnuteľností a stavebníctva, maloobchodu, spracovateľského priemyslu, telekomunikácií a informačných služieb ako aj finančného sektora (poisťovníctvo a banky). Súčasťou poskytovaných služieb je poradenstvo pre verejný sektor, vrátane PPP projektov.

Verejná infraštruktúra a PPP projekty

Spoločnosť PwC poskytovala poradenstvo pri financovaní najväčších transakcií v oblasti výstavby infraštruktúry v Európe, aj v období zložitej situácie na finančných trhoch v rokoch 2008 až 2010. Poradenské tímy PwC sa zúčastnili na PPP projekte R1 na Slovensku a na ďalších významných cestných projektoch, napr. M25 vo Veľkej Británii, A2 v Poľsku a ďalších. Vo všetkých prípadoch išlo o transakcie s investičnou hodnotou v miliardách euro.

Zdroj: www.pwc.com/sk

du zmluvných strán. Za mimoriadne dôležitú možno považovať zásadu, v zmysle ktorej koncesionár nesmie koncesný majetok použiť na zabezpečenie svojich záväzkov alebo záväzkov tretej osoby a ak zákon neustanovuje inak, nesmie koncesný majetok previesť do vlastníctva iných osôb, okrem výnimky- prevod najmä opotrebovaného alebo poškodeného koncesného majetku s predchádzajúcim písomným súhlasom obce za podmienok ustanovených zákonom. Za určitý nedostatok zákona považujeme fakt, že zákon nešpecifikuje, ktorý z orgánov obce je oprávnený o tomto súhlase rozhodnúť. Zákon súčasne umožňuje v koncesnej zmluve dohodnúť dojednania o prenechaní koncesného majetku zo strany koncesionára do nájmu, výpožičky, o splátkach pohľadávky alebo o odklade platenia pohľadávky obce. V súvislosti s možnosťou koncesionára ako súkromného partnera prenajať koncesný majetok je dôležité poznamenať, že časť zákona o majetku obcí vyžadujúca pri nájme obecného majetku aplikáciu tzv. súťažných postupov (obchodná verejná súťaž, ponukové konanie alebo dražba) sa v tomto prípade nepoužije a zákon prináša v tomto smere pre koncesionára relatívne vysokú mieru voľnosti.

Tretou oblasťou je problematika inštitucionálneho PPP, založeného na báze vytvorenia spoločného podniku (joint venture) verejného partnera-obce a súkromného partnera.

Zákon v tejto súvislosti upravuje:

- vklad koncesného majetku pri založení spoločného podniku obce a koncesionára alebo
- vklad koncesného majetku do základného imania právnickej osoby, ktorú založil koncesionár alebo
- vklad koncesného majetku do základného imania spoločného podniku obce a koncesionára vzniknutého podľa predchádzajúcich možností s cieľom zvýšiť základné imanie.

Prioritný majetok je nehnuteľný majetok, ktorý obec vložila do spoločného podniku.

Tento majetok má špeciálny režim- v snahe zabezpečiť ochranu verejného záujmu- je chránený pred výkonom rozhodnutia, výkonom

exekúcie, je vylúčený z konkurznej podstaty a predmetu likvidácie. Označenie prioritného majetku v katastri nehnuteľností sa vykoná poznámkou na návrh obce. Táto poznámka má len informatívny charakter. Ak je to dohodnuté v koncesnej zmluve, prioritný majetok možno dať do nájmu, výpožičky alebo na prioritný majetok zriadiť zmluvné vecné bremeno, najviac na obdobie koncesnej lehoty určenej v koncesnej zmluve alebo do dňa zrušenia spoločného podniku bez právneho nástupcu. Zákon tiež upravuje základné pravidlá súvisiace s vyhlásením konkurzu na spoločný podnik a so zrušením a likvidáciou spoločného podniku.

V súvislosti s uzatváraním koncesných zmlúv a aplikáciou zákona je záverom nutné upozorniť na osobitné notifikačné povinnosti obce vyplývajúce z ustanovení § 17a zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v znení neskorších predpisov o pravidlách o uzatváraní zmlúv v osobitných prípadoch.

Vzhľadom k rozdrobenosti právnej úpravy PPP vo viacerých právnych predpisoch a je potrebné pri projektovej príprave nepodceňovať úzke súvislosti medzi jednotlivými právnymi normami regulujúcimi túto oblasť, či už z oblasti verejného obstarávania, rozpočtového hospodárenia, finančného alebo komunálneho práva.

Mgr. Ervín Paradi,
Ministerstvo vnútra SR

Stručné informácie o autorovi:

Ervín je právnik, od roku 2012 pracuje v ústrednom orgáne štátnej správy kde okrem iného, má na starosti prípravu a pripomienkovanie legislatívy. Má dlhoročné skúsenosti z verejnej správy, nakoľko od roku 2002 pôsobil 10 rokov ako právnik, neskôr ako vedúci zamestnanec, v samospráve.

Novela zákona o verejnom obstarávaní s účinnosťou od 18. 2. 2013

Zmeny pri vypracovaní ponuky

Aktuálna novela zákona o verejnom obstarávaní („ZVO“) nadobudla účinnosť dňa 18.2.2013. Nové ustanovenia prinášajú významné zmeny, ktoré majú uchádzači o verejné zákazky dodržať pri vypracovaní ponuky.

Doklady na preukázanie splnenia podmienok účasti

Verejného obstarávania sa môžu zúčastniť len tí uchádzači alebo záujemcovia („**uchádzači**“), ktorí spĺňajú podmienky účasti. Podľa § 33 ods. 7 ZVO **vylúči** (verejný) obstarávateľ z verejného obstarávania **uchádzačov, ktorí nespĺňajú podmienky účasti**.

Podľa § 32 ZVO sa podmienky účasti týkajú:

- osobného postavenia;
- finančného a ekonomického postavenia;
- technickej alebo odbornej spôsobilosti.

Podľa doterajšej právnej úpravy museli uchádzači preukázať splnenie podmienok účasti rôznymi dokladmi (napr. výpis z registra trestov, potvrdenie daňového úradu, prehľad o obrate, referencie) už v žiadosti o účasť alebo v ponuke. Aktuálna novela nahradzuje doklady na preukázanie splnenia podmienok účasti jednoduchým **čestným vyhlásením** uchádzačov. Naopak, skutočné predloženie **dokladov** na preukázanie splnenia podmienok účasti sa vyžaduje všeobecne už len od (vybraného) **úspešného uchádzača**.

Čestné vyhlásenie uchádzača

Podľa § 32 ods. 8 ZVO môžu uchádzači **preukázať splnenie podmienok účasti čestným vyhlásením**. Text čestného vyhlásenia nie je zákonne upravený. Za účelom porovnateľnosti ponúk a odstránenia nesúladu je odporúčaniahodné, aby (verejný) obstarávateľ uviedol v súťažných podkladoch požadovaný text čestného vyhlásenia. V každom

verejného obstarávania]. Doklady preukazujúce splnenie podmienok účasti predložím bezodkladne na žiadosť (verejného) obstarávateľa.“
Potvrdenie Úradu pre verejné obstarávanie o neuložení zákazu účasti vo verejnom obstarávaní

Aktuálna novela zavádza v § 26 ods. 1 písm. h) ZVO **novú podmienku účasti** (týkajúcu sa osobného postavenia) o neuložení zákazu účasti

vo verejnom obstarávaní. Podľa § 26 ods. 2 písm. f) ZVO preukazujú uchádzači splnenie tejto podmienky nasledovnými dokladmi:

- potvrdenie Úradu pre verejné obstarávanie („**ÚVO**“) a
- čestné vyhlásenie.

ÚVO vydáva potvrdenie o neuložení zákazu účasti vo verejnom obstarávaní na základe žiadosti uchádzača, pričom vzor žiadosti je dostupný na webovej stránke ÚVO. Predmetné potvrdenie má **platnosť tri mesiace**.

Ponuka rozdelená na dve časti

Podľa § 39 ods. 6 ZVO majú uchádzači predkladať ponuku tak, aby obsahovala nasledovné **dve časti**:

- časť „**Ostatné**“, a

- časť „**Kritériá**“.

Časť ponuky „**Kritériá**“, obsahuje výlučne návrhy uchádzača na plnenie kritérií na vyhodnotenie ponúk.

Tieto (dve) časti ponuky majú byť **osobitne oddelené a uzavreté**, pretože (verejný) obstarávateľ vykonáva otváranie ponúk v dvoch fázach. V prvej fáze sa otvárajú časti ponúk označené ako „**Ostatné**“, aby (verejný) obstarávateľ vylúčil nespôsobilých uchádzačov alebo ich nevyhovujúce ponuky. V druhej fáze sa otvárajú časti ponúk označené ako „**Kritériá**“, len vo vzťahu k ponukám, ktoré neboli vylúčené. Na základe stanovených kritérií na vyhodnotenie ponúk vyberie (verejný) obstarávateľ **úspešného uchádzača**.

Sankcie pre uchádzačov

Podľa § 149 ods. 3 ZVO uloží ÚVO uchádzačovi nasledovné sankcie, ak uchádzač na účely preukázania podmienok účasti alebo zápisu do zoznamu podnikateľov predloží „**informácie, doklady alebo čestné vyhlásenie podľa § 32 ods. 8 ZVO, ktoré sú sfalšované, neplatné alebo uchádzačom pozmenené tak, že nezodpovedajú skutočnosti**“, a majú alebo by mohli mať vplyv na posúdenie splnenia podmienok účasti:

- **pokuta** od 1 000 EUR do 10 000 EUR a
- **zákaz účasti** vo verejnom obstarávaní na dobu **troch rokov**.

Nové sankcie zavedené najmä pre prípady podvádzania pri preukazovaní podmienok účasti sú ďalekosiahle. Preto by uchádzači mali byť pri vypracovaní ponuky alebo žiadosti o účasť vo verejnom obstarávaní obzvlášť opatrní a ostražití.

Dr. Ľubica Páleníková

Členka riadiaceho výboru Asociácie PPP
Advokátka v kancelárii WOLF THEISS



prípade by uchádzači mali pri formulácii čestného vyhlásenia dbať najmä na konkrétne ustanovenia v súťažných podkladoch.

V praxi by čestné vyhlásenie uchádzača mohlo mať napr. nasledovný obsah:

„Ja, [identifikačné údaje uchádzača], týmto čestne vyhlasujem, že spĺňam podmienky účasti určené (verejným) obstarávateľom [identifikačné údaje (verejného) obstarávateľa] vo verejnom obstarávaní [označenie

Stručné informácie o autorovi:

Ľubica je od roku 2010 členkou riadiaceho výboru Asociácie PPP. Patrí k najaktívnejším členom nielen riadiaceho výboru, ale aj v rámci celej asociácie. Pracuje v prestížnej rakúskej advokátskej kancelárii WOLF THEISS. K jej špecializácii patria oblasti vo verejnom obstarávaní, je odborne spôsobilou osobou na verejné obstarávanie v Slovenskej republike aj v Rakúsku.

Projekty verejno-súkromných partnerstiev – hlavné výhody a nevýhody ich realizácie

Tak ako pri ostatných formách zmluvných vzťahov, verejno-súkromné partnerstvá a ich úspech závisia predovšetkým od ich nastavenia, kvalitej zmluvnej dokumentácie a dobrej prípravy. Keďže o vstupe verejného sektora do PPP zmluvného vzťahu rozhoduje kolektívny orgán, t.j. obecné/mestské zastupiteľstvo, vedenie ústredného orgánu štátnej správy, vláda a podobne, dôležitým momentom k úspešnému uzavretiu projektu je jeho politická podpora. Je preto dôležité zvážiť hlavné výhody a nevýhody PPP projektov už v úvodnej fáze ich plánovania. Nižšie Vám prinášame zhrnutie hlavných výhod a nevýhod ich realizácie.

Výhody PPP

Hlavnou výhodou PPP projektu je ekonomické riadenie projektu. Spojenie viacerých fáz (napr. projektovanie, výstavba a prevádzka) do jednej zákazky, ktorú realizuje jedna firma alebo jedno konzorcium firiem, má viacero výhod – súkromný partner má vysokú motiváciu postupovať kvalitne a zároveň efektívne vo všetkých fázach projektu, pričom využíva svoje dlhoročné know-how a zabehnuté pracovné postupy. Táto výhodnosť sa musí preukázať v štúdiu realizovateľnosti (tzv. hodnota za peniaze). Napriek politickému nálepkovaniu PPP projektov v SR ako ekonomicky nevýhodných, skúsenosť s realizovanými cestnými PPP projektmi nepreukázala ich nevýhodnosť. Rôzne vyčíslenia preukazujúce ich výhodnosť, alebo nevýhodnosť prezentované v médiách v čase predvolebných kampaní, neboli podložené ani reálnou skúsenosťou (ide o 30 ročnú koncesnú zmluvu na začiatku prevádzky, takže je možné pri výpočtoch vychádzať len z teoretických predpokladov a nie praktickej skúsenosti), na strane druhej nikdy neboli korektne kvantifikované všetky náklady, ktoré by pri samofinancovaní týchto ciest vynakladal štát, najmä v oblasti ich bežnej údržby, ale aj hlavnej údržby po uplynutí 20 rokov prevádzky, zabezpečenia prevádzky, bezpečnosti a dostupnosti pre vodičov a ďalších rizík, ktoré nesie súkromná koncesná spoločnosť. Až po spracovaní odbornej analýzy a zohľadnením reálnej skúsenosti, napr. aj kvality vyhotovenia a úrovne poskytovanej bezpečnosti, kde PPP rýchlostná komunikácia patrí k najbezpečnejším v SR, by bolo možné posudzovať tento projekt z hľadiska jeho ekonomickej výhodnosti.



Ondrej Šebán

Zahraničné skúsenosti jednoznačne potvrdzujú, že realizácia formou PPP znamená vo väčšine prípadov rýchlejšie dokončenie projektu a rozpočtovú disciplínu. Na rozdiel od klasickej zákazky, v prípade PPP verejný partner platí len ak je služba dodaná v dohodnutej kvalite a prvé platby sa realizujú až po začatí užívania infraštruktúry. Zároveň sa väčšinou zaväzuje k pokute alebo náhrade strát, ktoré vzniknú verejnému partnerovi v prípade omeškania. Okrem toho, riziko, že projekt sa predraží (tzv. riziko výstavby) pri PPP projektoch nesie súkromný partner.

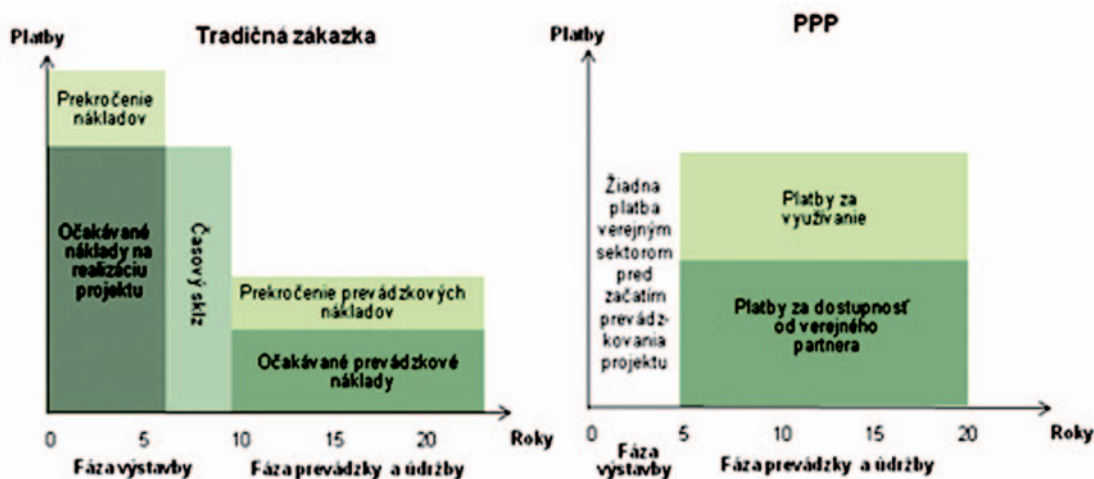
Financovanie súkromným partnerom umožňuje zabezpečiť potrebnú verejnú službu s tým, že sa náklady na výstavbu či rekonštrukciu spolu s platbami za používanie infraštruktúry rozložia na viaceré roky. Takéto rozdelenie má svoju logiku – za užívanie infraštruktúry platia tí, ktorí ju práve využívajú. Zároveň je možné, pokiaľ rozdelenie rizík projektu spĺňa podmienky Európskej komisie, aby sa náklady na PPP projekt nezaráтали do verejného dlhu. Stanovenie nákladov na viac rokov dopredu umožňuje lepšie predvídať potrebu finančných zdrojov a uľahčí plánovanie rozpočtu.

Za výhodu oproti privatizácii možno považovať aj fakt, že verejný partner nestráca kontrolu nad projektom a po vopred dohodnutom čase takýto projekt prechádza naspäť do rúk verejného partnera. Ten sa môže rozhodnúť, či ho bude ďalej prevádzkovať sám, alebo jeho prevádzku prenechá súkromnému partnerovi.

Nakoľko je súkromný investor zároveň prevádzkovateľom, má zvýšenú motiváciu postupovať pri výstavbe kvalitne, keďže bude neskôr postihnutý v prípade prevádzkových problémov alebo nedodržania vopred definovanej kvality služieb. Rozhodnutie využiť metódu PPP vyplýva zo štúdie uskutočniteľnosti, kde je potrebné vyhodnotiť, či PPP poskytuje tzv. hodnotu za peniaze, teda či je PPP pre verejný sektor výhodnejšie ako klasická zákazka.

Prínosom by malo byť aj efektívnejšie rozdelenie rizík spojených s výstavbou a prevádzkou projektu, či zníženie nákladov vzhľadom na fakt, že výstavbu a prevádzku projektu realizuje jeden súkromný partner alebo jedno konzorcium firiem.

- jeden partner na celý projekt (jednoznačne definovaná protistrana pre objednávateľa, zodpovedná za projekt od začiatku až do konca)



- rozloženie investičných nákladov v čase (nie je potrebné disponovať rozpočtovými prostriedkami na pokrytie investičných nákladov v úvode projektu)
- výrazné výkonnostné pohnútky motivujúce na dodržanie definovanej kvality služieb
- vyššia predvídateľnosť nákladov a časovej realizácie
- nižšia miera flexibility v priebehu projektu
- zložitejšie riadenie dlhodobého kontraktu



- náročnosť a vyššie náklady spojené s prípravou projektu a procesom výberu súkromného partnera (na strane verejného i súkromného sektora)
- projekt je drahší o náklady financovania súkromného partnera (o to efektívnejší musí byť súkromný partner pri realizácii)
- nie je vhodné pre všetky druhy projektov

Nevýhody

Pri PPP je potrebné počítať s náročnejšou prípravou, nakoľko ide o zmluvy uzatvárané na desiatky rokov. Dlhodobosť zároveň znamená aj nižšiu flexibilitu v riadení kontraktu, a preto je kľúčové kvalitné nastavenie PPP zmluvy, v ktorej musia zmluvné strany vopred predvídať vývoj a možné riziká na mnoho rokov. Nakoľko si súkromný partner požičiava finančné prostriedky za vyššiu úrokovú sadzbu ako verejný sektor, takisto treba vyhodnotiť, či môže v rámci projektu vyššie náklady financovania aspoň čiastočne kompenzovať, napr. zvýšenou efektívnosťou.

Hlavné dôvody využitia PPP

- **Ekonomika projektu**
 - spojenie viacerých fáz (napr. projektovanie, výstavba a prevádzka) do jednej zákazky, ktorú realizuje jedna firma alebo jedno konzorcium firiem, má viacero výhod – súkromný partner má vysokú motiváciu postupovať kvalitne a zároveň efektívne vo všetkých fázach projektu, pričom využíva svoje dlhodobé know-how a zabehnuté pracovné postupy
 - oproti tradičnému verejnému obstarávaniu je možné cez PPP zabezpečiť verejnú službu pre občanov za lepšiu cenu a/alebo vyššiu kvalitu

– jeden partner na celý projekt (jednoznačne definovaná protistrana pre objednávateľa, zodpovedná za projekt od začiatku až do konca), nie je nutné organizovať ďalšie verejné obstarávania

- **Rozpočtové obmedzenia**

- PPP umožňuje financovať výstavbu zo súkromných zdrojov a nastaviť štruktúru projektu tak, aby sa nestal súčasťou verejného dlhu – PPP tak zabezpečí potrebné investície (napr. urýchlenie realizácie rozvojových programov)
- fakt, že súkromný partner v PPP projekte riskuje vlastné finančné prostriedky, slúži zároveň ako významný motivačný faktor dodržania zmluvných podmienok.

- **Zrýchlenie uvedenia do prevádzky**

- menej PPP projektov sa dokončí s oneskorením v porovnaní s tradičným spôsobom obstarávania (súkromný investor oddrží platby od verejného partnera alebo koncových užívateľov až keď je infraštruktúra v prevádzke, väčšinou sa tiež zväzuje na pokutu v prípade omeškania)

- **Neprekročenie rozpočtu**

- pri projektoch realizovaných tradičným spôsobom dochádza často k prekročeniu plánovaného rozpočtu, riziko zvýšenia nákladov pri realizácii projektu PPP však nesie súkromný partner, čo ho motivuje nastaviť rozpočet realisticky a dodržať ho
- účasť súkromného sektora navyše vedie k zníženiu investičných aj prevádzkových nákladov, ako aj nákladov životného cyklu (modernizácia, rekonštrukcia a pod.)

- **Výhodnejšie rozloženie rizík**

- každý partner je zodpovedný za tie riziká, ktoré vie najlepšie zvládať alebo eliminovať, čo by sa malo odraziť na znížení nákladov na projekt

- cieľom nie je minimalizácia rizika za cenu neúmerných nákladov, ale predovšetkým optimalizácia jeho rozloženia
- Verejný sektor nestráca kontrolu
 - verejný partner nestráca kontrolu nad projektom a po vopred dohodnutom čase takýto projekt prechádza naspäť do rúk verejného partnera - ten sa môže rozhodnúť, či ho bude ďalej prevádzkovať sám, alebo jeho prevádzku prenechá súkromnému partnerovi
- Vopred známa cena projektu – spravodlivejšie rozloženie ceny investície podľa užívania
 - vďaka známej cene projektu je možné, aby verejný partner rozplánoval svoje výdavky rozpočtovo na dlhú dobu, pričom za využívanie infraštruktúry/služby platia vždy tí, ktorí ju v danom momente využívajú (napr. náklady na výstavbu cesty pri klasickej zákazke znáša dnešná generácia, ale využívaná bude ďalšie desaťročia)
- Sústredenie sa na kľúčové kompetencie a lepšie využitie skúseností verejného a súkromného sektora
 - každý partner sa môže sústrediť na tie aktivity, ktoré ovláda najlepšie
 - súkromný partner je motivovaný využiť inovatívne postupy a metódy
- Zvyšujúca sa kvalita poskytovaných služieb
 - súkromný sektor lepšie investuje do kvalitatívneho rozvoja týchto služieb, dokáže lepšie monitorovať vývoj potrieb verejnosti a služby tomuto vývoju prispôbiť
- Efektívnejšia platba za verejné služby
 - verejný sektor platí za poskytnuté verejné služby plnú cenu len v prípade, keď sú poskytované včas a v plnej kvalite

Ondrej Šebáň
výkonný riaditeľ
Asociácia PPP

Stručné informácie o autorovi:

Ondrej pôsobí ako výkonný riaditeľ Asociácie PPP od roku 2012. Okrem toho, je odborníkom v oblasti poradenstva v projektoch zvyšovania ekonomickej a procesnej efektivity podnikov. V minulosti pracoval v globálnej spoločnosti zameranej na IT, ale k jeho skúsenostiam patrí aj poskytovanie finančného poradenstva podnikom v rôznych odvetviach.

PPP slovník

Navrhni, postav, financuj, prevádzkuj - „Design, Build, Finance and Operate“ (DFBO) – Najčastejšia forma PPP, v prípade ktorej môže byť vlastníctvo zariadenia po dobu trvania zmluvy v rukách verejných, ako aj súkromných a návrh, údržba, výstavba, financovanie a prevádzka verejnej infraštruktúry sú v kompetencii súkromného sektora. DFBO sa využíva najmä pri projektoch z oblasti cestnej dopravy, poľnohospodárstva a nakladania s odpadmi.

ZDROJ: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR: Metodika k zákonu č. 139/2006 Sb., o koncesních smlouvách a koncesním řízení (koncesní zákon), April 2008

Koncesný projekt (v Českej republike) – Koncesný projekt v zmysle českého zákona č. 139/2006 Sb., o koncesních smlouvách a koncesním řízení (koncesní zákon) a vyhlášky č. 217/2006 Sb. predstavuje základné vymedzenie činnosti, ktorá má byť predmetom koncesnej zmluvy, základné vymedzenie ekonomických podmienok a právnych vzťahov vyplývajúcich z realizácie koncesnej zmluvy a ekonomické posúdenie výhodnosti jej zaistenia formou koncesnej zmluvy. Vypracovanie koncesného projektu zaistuje verejný zadávateľ.

ZDROJ: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR: Metodika k zákonu č. 139/2006 Sb., o koncesních smlouvách a koncesním řízení (koncesní zákon), April 2008;
[http://www.portal-vz.cz/cs/Jak-na-zadavani-verejnych-zakazek/Legislativa-a-Judikatura/Legislativa/Narodni-legislativa-aktualni-a-uplne-zneni-z\(1\)/Koncesni-zakon-a-jeho-provade-ci-pravni-predpisy](http://www.portal-vz.cz/cs/Jak-na-zadavani-verejnych-zakazek/Legislativa-a-Judikatura/Legislativa/Narodni-legislativa-aktualni-a-uplne-zneni-z(1)/Koncesni-zakon-a-jeho-provade-ci-pravni-predpisy)

OBC - „Outline Business Case“ – OBC predstavuje najmä vo Veľkej Británii ustálený termín pre dokument, ktorý je spracovávaný v priebehu prípravy projektu. OBC obvykle obsahuje analýzu potrieb zadávateľa, analýzu možných variantov projektu, výber preferovanej varianty a analýzu spôsobu zadávania projektu vrátane finančného modelu PSC (Public Sector Comparator) a výpočtu „hodnoty za peniaze“. V prípade PPP projektu vo Veľkej Británii podlieha OBC schvalovaciemu procesu rôznych inštitúcií podľa sektora realizácie projektu.

ZDROJ: http://www.dfpni.gov.uk/eag_outline_business_case

Optimálna alokácia rizík - „Optimal Allocation of Risks“ – Rozdelenie rizík projektu medzi zmluvné strany (medzi súkromný a verejný sektor) spôsobom, aby špecifikované riziká boli, pri čo najmenších nákladoch, riadené zmluvnou stranou, ktorá má k tomu najvýhodnejšie postavenie.

ZDROJ: <http://ppp.gov.ie>

Transparentnosť „Transparency“ – Jeden zo základných princípov PPP projektov. Pod pojmom rozumieme informovanie verejnosti o postupoch vedúcich k uzatvoreniu PPP zmluvy.

ZDROJ: DLA Piper, Bucharest, Romania, New Developments in PPP Legislation, July 2010

Kalendár podujatí

EPEC Private Sector Forum

Kedy: 18.3.2013

Kde: Brusel, Belgicko

Bližšie informácie: www.eib.org

European Public Procurement, PPP and Concessions

Kedy: 23.04.- 24.04.2013

Kde: Dubrovnik, Chorvátsko

Bližšie informácie: www.eipa.eu

8th Annual Europe PPP Conference

Kedy: 23.05.-24.05.2013

Kde: Viedeň, Rakúsko

Bližšie informácie: www.flemingeurope.com

POZOR: Zľava pre členov APPP vo výške 25% účastníckeho poplatku!

3rd SEE PPP Infrastructure Forum

Kedy: 12.06.- 13.06.2013

Kde: Záhreb, Chorvátsko

Bližšie informácie: www.ipppl.pl

AET European Transport Conference 2013

Kedy: 30.9.- 02.10.2013

Kde: Goethe University, Frankfurt, Nemecko

Bližšie informácie: www.aetransport.org

3rd CEE PPP Infrastructure Forum

Kedy: 09.10.- 10.10.2013

Kde: Varšava, Poľsko

Bližšie informácie: www.ipppl.pl

2nd Annual PPP in Turkey Forum

Kedy: 27.11.- 28.11.2013

Kde: Ankara, Turecko

Bližšie informácie: www.ipppl.pl

PPP Newsletter

vydáva Asociácia pre podporu projektov spolupráce verejného a súkromného sektora („Asociácia PPP“)

Kominárska 2,4,
831 04 Bratislava

Kontakt: Ondrej Šebáň,
výkonný riaditeľ,
e-mail: office@asociaciappp.sk
tel.: +421 949 561 089, web:
www.asociaciappp.sk

Grafická úprava: D&D
International Slovakia s.r.o.

PPP Newsletter vychádza
3-krát za rok, je k dispozícii
na webstránke
www.asociaciappp.sk.

PPP Newsletter je evidovaný na
Ministerstve kultúry SR pod
čísлом EV 2801/08.

ISSN 1337-8856